

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

03 iunie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Nicolae Gordilă,

Judecători – Elena Covalenco, Iurie Diaconu, Constantin Alerguș, Ion Guzun,

a judecat în ședință publică recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Pavel Guțan, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 noiembrie 2013, în cauza penală în privința lui

Talmaci Tudor Andrei, născut la 24 martie 1949, originar și domiciliat în mun. Chișinău, or. Trușeni, str. A. Donici 22;

Termenul examinării cauzei:

1. 12.04.2012 - 06.09.2013 - prima instanță,

2. 08.10.2013 - 06.11.2013 - instanța de apel,

3. 18.02.2014 - 03.06.2014 - instanța de recurs.

Procedura de citare a fost legal executată.

S-au prezentat:

Procurorul Dumitru Graur, care a solicitat admiterea recursului în sensul declarat, cu trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel.

Avocatul Vasilisa Zaporozjan și inculpatul, s-au pronunțat pentru respingerea recursului declarat și menținerea hotărârilor atacate.

Partea vătămată Slavic Talmaci, a solicitat respingerea recursului declarat de procuror, cu menținerea sentinței.

Asupra recursului declarat, Colegiul penal lărgit

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 06 septembrie 2013, Talmaci Tudor, a fost recunoscut vinovat și condamnat pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 156 Cod penal, la 3 ani închisoare.

În baza art. 90 Cod penal, s-a dispus suspendarea condiționată a pedepsei pe un termen de probă de 1 an.

2. Pentru pronunțarea sentinței, instanța a constatat că Talmaci Tudor, la 20 februarie 2012, aproximativ la orele 16.20, aflându-se la domiciliul său din mun. Chișinău, or. Trușeni, str. A. Donici 22, în rezultatul unui conflict apărut între dânsul și fiul său Talmaci Slavic, cu care conlocuiește pe aceeași adresă, acționând cu intenție directă, a luat un cuțit de pe masa din bucătărie, cu care i-a aplicat ultimului multiple lovituri în diferite regiuni ale corpului, provocându-i leziuni corporale grave.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către acuzatorul de stat, care a solicitat casarea acesteia și rejudecarea cauzei potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care T. Talmaci, să fie recunoscut vinovat și condamnat conform învinuirii - în baza art. 201¹ alin. (3) lit. a) Cod penal, la 7 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, din motiv că instanța ilegal și vădit neîntemeiat, a recalificat acțiunile

inculpatului din prevederile art.201¹ alin.(3) lit.a) în cele ale art.156 Cod penal, iar concluziile instanței nu corespund circumstanțelor de fapt stabilite în cadrul cercetării judecătorești și caracterului faptei comise; instanța nu a ținut seama că, conform raportului de expertiză psihiatrico-legală staționară în privința inculpatului T.Talmaci nu s-a indicat care a fost starea psihologică a acestuia la momentul săvârșirii infracțiunii și nu s-a menționat despre starea de afect a acestuia, circumstanțe care au fost comunicate de specialist, nu psiholog, doar în timpul audierii în cadrul cercetării judecătorești, declarațiile căruia sînt contradictorii și nu corespund materialelor cauzei și declarațiilor inculpatului; instanța neîntemeiat a pus la baza hotărîrii doar concluzia specialistului psiholog, fără a lua în considerație caracterul agresiv și violent al faptei comise de inculpat, ceea ce denotă că T.Talmaci a acționat cu discernămînt, dîndu-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzînd urmările lui și admițînd în mod conștient survenirea acestora, adică a comis intenționat infracțiunea imputată și acțiunile urmau a fi corect încadrate în baza art.201¹ alin.(3) lit.a) Cod penal.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 noiembrie 2013, s-a dispus admiterea apelului declarat de procuror, cu casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărîri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care T.Talmaci, a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.151 alin.(1) Cod penal, la 3 ani închisoare.

Conform art.90 Cod penal, executarea pedepsei stabilite inculpatului a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 2 ani.

4.1. În argumentarea soluției adoptate, instanța de apel a constatat că, Talmaci Tudor, la 20 februarie 2012, aproximativ la orele 16.20, aflîndu-se la domiciliul său din mun.Chișinău, or.Truseni, str.A.Donici 22, în rezultatul unui conflict apărut cu fiul său Talmaci Slavic, cu care conlocuiește pe aceeași adresă, acționînd cu intenție directă, a luat un cuțit de pe masa din bucătărie, cu care i-a aplicat ultimului multiple lovituri în diferite regiuni ale corpului, provocîndu-i conform concluziei raportului de expertiză medico-legală nr.783/D din 28 martie 2012, leziuni corporale grave.

Instanța de apel a considerat necesar a încadra acțiunile intenționate ale lui T.Talmaci în baza art. 151 alin. (1) Cod penal, adică în infracțiunea de *vătămare intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, care este periculoasă pentru viață*, menționînd că prin reîncadrarea acțiunilor inculpatului de la art.201¹ alin.(3) lit.a) Cod penal, la art.151 alin.(1) Cod penal, nu se încalcă dreptul la apărare a inculpatului, iar sancțiunea prevăzută de art.151 alin.(1) Cod penal, este mai blîndă decît sancțiunea legii imputate în actul de învinuire.

Or, instanța de apel, a conchis că pe parcursul judecării cauzei nu au fost prezentate probe, precum că inculpatul și partea vătămată sînt membri de familie în sensul prevăzut de art.133¹ Cod penal.

Totodată, instanța de apel a specificat că faptul locuirii inculpatului și părții vătămate pe aceeași adresă nu probează conlocuirea acestora ca membri de familie, or lipsesc probe ce ar demonstra, precum că inculpatul și partea vătămată conlocuiesc, că duc o gospodărie în comun, că posedă sau că dispun de veniturile comune și buget comun.

Instanța a menționat că vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art.151 alin.(1) Cod penal, a fost dovedită prin declarațiile inculpatului, declarațiile părții vătămate S.Talmaci, declarațiile martorului O.Talmaci și actele cauzei - raportul de expertiză medico-legală nr.783/D din 28.03.2012, raportul de expertiză psihiatrico-

legală staționară nr.99sn-2012 din 22.10.2012, înștiințările „902” și „903” din 20.02.2012, certificatul de vizită nr.13053 din 20.02.2012 a lui S.Talmaci, trimitere-extras pe numele acestuia din 20.02.2012, procesul-verbal de cercetare la fața locului din 20.02.2012 cu foto-tabel, procesul-verbal de examinare a obiectului din 27.03.2012.

Așadar, Colegiul penal a remarcat că, circumstanțele de fapt reținute în sarcina inculpatului T.Talmaci referitor la comiterea infracțiunii prevăzute de art.151 alin.(1) Cod penal, s-au adeverit din totalitatea de probe administrate în cauză, care fiind apreciate în ansamblu prin prisma prevederilor din art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, coroborează între ele și demonstrează indubitabil vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii de vătămare intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, care este periculoasă pentru viață.

Subsidiar, instanța de apel a menționat că, concluzia psihologului expusă în raportul de expertiză psihiatrico-legală staționară nr.99sn-2012 din 22.10.2012, precum că inculpatul T.Talmaci la momentul comiterii infracțiunii se afla într-o stare de excitație emoțională profundă manifestată sub forma unei explozii afective (subit), care i-a modificat comportamentul, nu corespunde prevederilor legale, or, în materialele dosarului, inclusiv la raportul de expertiză nu a fost anexată concluzia psihologului ca act procedural separat, iar raportul de expertiză psihiatrico-legală nr.99sn-2012 nu este semnat de psiholog, mai mult, acesta nici nu este inclus în componența comisiei de experți.

În aceeași ordine de idei, s-a evidențiat că prin încheierea din 01.08.2012, instanța a numit expertiza psihiatrico-legală, dar nu și expertiza psihologică, iar la judecarea cauzei nu s-a stabilit, precum că inculpatul T.Talmaci ar fi comis vătămarea gravă a integrității corporale în stare de afect, survenită în mod subit.

În consecință, la stabilirea pedepsei inculpatului, instanța de apel, în corespundere cu art. 7, 61, 75 Cod penal, a considerat posibilă corectarea acestuia prin aplicarea pedepsei închisorii în limitele prevăzute de sancțiunea infracțiunii constatate, ținând cont de scopul restabilirii echității sociale, corectării inculpatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnatului, cât și a altor persoane, reieșind din circumstanțele stabilite, de gradul prejudiciabil al faptei, principiul individualizării pedepsei, datele despre persoana inculpatului, că este fără antecedente penale, a recunoscut vina, s-a căit de cele comise, este pensionar și partea vătămată nu are careva pretenții de ordin material sau moral față de dînsul, considerînd că este posibil și rațional de aplicat față de acesta prevederile art.90 Cod penal, cu dispunerea suspendării condiționate a executării pedepsei închisorii, stabilindu-i un termen de probă cu anumite obligații.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, procurorul a declarat recurs ordinar, solicitînd casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei pe motiv că decizia nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, iar partea descriptivă a deciziei nu cuprinde motivele soluției adoptate, este bazată pe aprecierea unilaterală și eronată a circumstanțelor constatate, fapt care a dus la calificarea greșită a acțiunilor făptuitorului; instanța nu a apreciat la justa valoare probele administrate de organul de urmărire penală, nu a luat în considerație că, partea vătămată S.Talmaci cu familia conlocuiește în aceeași gospodărie cu familia inculpatului, împreună cu familia sa sînt membri de familie cu T.Talmaci, or este evident că o persoană care duce gospodăria comună cu o altă familie, indiferent dacă are sau nu familia sa, se încadrează în definiția dată de art.51

alin.(1) Codul familiei și de art.133/1 lit.b) Cod penal și poate fi considerat sub acest aspect copil și membru al familiei și drept urmare faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită în baza art. 151 alin. (1) Cod penal.

În drept, recursul procurorului este întemeiat pe prevederile art. 427 alin.(1) pct.6) și 12) Cod de procedură penală.

7. Judecând recursul ordinar, în raport cu motivele invocate și actele cauzei, Colegiul penal lărgit conchide că acesta urmează a fi respins ca inadmisibil, pentru următoarele considerente.

Potrivit art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în baza temeiurilor stipulate expres în acest articol.

Din textul recursului declarat se constată că recurentul invocă drept temei prevederile art.427 alin.(1) pct.6) și 12) Cod de procedură penală, și anume că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivului hotărârii și faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

Instanța de recurs, referitor la invocarea pretinsei erori prevăzute de pct.6) din alin.(1) al art.427 Cod de procedură penală, relevă că *in stricto sensu* prevederile pct.respectiv, și anume atunci când „*motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii*”, necesită o argumentare corespunzătoare în acest sens, nu doar expunerea printr-o frază generală, fără a se specifica în ce constă această contrazicere.

Prin urmare, Colegiul amintește că în cazul în care recursul ordinar declarat nu cuprinde o motivare corespunzătoare privitor la erorile de drept invocate, instanța de recurs nu este competentă să-l completeze cu circumstanțe în fapt și în drept, care l-ar justifica sub acest aspect, întrucât potrivit art.24 alin.(2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

În continuare, nu se rețin de instanța de recurs nici cele specificate de recurent, precum că, „*hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția*”, deoarece așa cum rezultă din textul deciziei atacate, instanța de apel la adoptarea hotărârii, a respectat prevederile art.417 alin.(8) Cod de procedură penală, astfel, decizia cuprinde temeiurile de fapt și de drept care au dus, la caz, la admiterea apelului declarat de procuror și adoptarea soluției expuse în pct.5) din prezenta decizie.

Mai mult, cu referire la cele invocate de recurent, precum că motivarea soluției contrazice dispozitivului hotărârii adoptate de instanța de apel, Colegiul lărgit menționează că motivarea hotărârii este un proces de analiza și sinteză a actelor și lucrărilor dosarului, care nu presupune în mod necesar expunerea tuturor elementelor de amănunt, atâta timp cât sînt valorificate toate aspectele relevante din punct de vedere probatoriu și sunt menționate componentele obligatorii ale unei motivări a hotărârii penale, așa cum s-a procedat, de altfel, în cauza dată. Investită cu o situație de fapt, instanța de apel, ca urmare a efectuării cercetării judecătorești, a expus situația de fapt reținută pe baza probatoriului verificat și a concluzionat corect ca acesta se încadrează juridice în baza art.151 alin.(1) Cod penal, potrivit căreia T.Talmaci a fost condamnat.

De asemenea, din materialele dosarului rezultă, că instanța de apel la examinarea cauzei, a ținut seama în deplină măsură de prevederile art.27, 99 - 101 Cod de procedură penală, a cercetat sub toate aspectele probele administrate, le-a verificat minuțios, dîndu-le o apreciere justă, prin prisma pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, care în ansamblul lor au confirmat vinovăția inculpatului T.Talmaci în săvîrșirea

infracțiunii prevăzute de art.151 alin.(1) Cod penal, și anume infracțiunea de *vătămare intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, care este periculoasă pentru viață*.

Astfel, Colegiul lărgit reține că, în conformitate cu prevederile art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, a verificat legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate pe baza probatorului administrat și conform materialelor din dosar, ajungînd la concluzia justă că sentința atacată urmează a fi casată, cu dispunerea reîncadrării faptelor inculpatului prevederile art.151 alin.(1) Cod penal.

Or, în fapt, decizia instanței de apel corespunde tuturor prevederilor legii de procedură penală, aceasta fiind legală și întemeiată, cu specificarea motivelor pe care a fost întemeiată soluția adoptată.

Din considerentele expuse, Colegiul lărgit conchide că, temeiurile prevăzute de pct.6) alin.1) art.427 Cod de procedură penală, la care se referă autorul recursului, nu este aplicabil din punct de vedere al prezenței erorilor de drept, care ar fi temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării deciziei recurate.

7.2. În continuare, cu referire la pretinsa încălcare a pct.12) din alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, instanța de recurs menționează următoarele.

Potrivit art.427 alin.(1) pct.12) Cod de procedură penală, hotărîrea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara o eroare de drept, comisă de aceasta, atunci cînd faptei săvîrșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

Sub acest aspect, reieșind din sensul legislației în vigoare, erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărîrea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Însă, pentru o atare concluzie, trebuie să se țină seamă de fapta săvîrșită și cum aceasta a fost stabilită de către instanța de apel și dacă această faptă a fost încadrată în norma penală corectă, iar dacă faptei i s-a dat o încadrare juridică în baza altei norme penale, înseamnă că acesteia i s-a dat o încadrare juridică greșită.

Potrivit art.113 alin.(1) Cod penal, se consideră calificare a infracțiunii determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvîrșite și semnele componenței infracțiunii prevăzute de norma penală.

Din textul deciziei recurate, se constată că instanța de apel, a cercetat toate probele prezentate și le-a apreciat din punct de vedere al pertinentei, concludenței și utilității acestora și care, în ansamblul lor, au confirmat vinovăția inculpatului T.Talmaci, de săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art.151 alin.(1) Cod penal. Conținutul probelor și valoarea lor probatorie este analizată în textul hotărîrii atacate și temeiuri de a pune la îndoială veridicitatea acestor probe, instanța de recurs nu a stabilit.

Totodată, în opinia, Colegiului penal, instanța de apel corect a stabilit lipsa de probe, care ar demonstra indubitabil vinovăția lui T.Talmaci de săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art.201¹ alin.(3) lit.a) Cod penal, iar probele administrate de către organul de urmărire penală și susținute de acuzatorul de stat, care au fost ulterior puse la dispoziție instanțelor judecătorești, nu dau temei la o constatare sigură a vinovăției inculpatului, în săvîrșirea infracțiunii incriminate.

Din materialele cauzei se constată că T.Talmaci a fost pus sub învinuire în baza art.201¹ alin.(3) lit.a) Cod penal, pentru violență în familie, adică pentru acțiunea intenționată manifestată fizic, comisă de un membru de familie asupra unui alt membru de familie, care a provocat vătămarea gravă a integrității corporale.

Potrivit hotărîrilor judecătorești contestate, instanța de fond a constatat vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art.156 Cod penal, iar instanța de apel, rejudicînd cauza, a reîncadrat acțiunile acestuia în baza art.151 alin.(1) Cod penal - vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, care este periculoasă pentru viață.

Din conținutul recursului declarat de partea acuzării, rezultă că recurentul critică hotărîrile judecătorești privind condamnarea lui T.Talmaci în baza art.151 alin.(1) Cod penal, solicitînd condamnarea acestuia în baza art.201¹ alin.(3) lit.a) Cod penal, din motiv că partea vătămată și inculpatul sînt membri de familie, avînd o gospodărie comună și conlocuind pe aceeași adresă.

Însă, Colegiul lărgit conchide că instanța de apel corect a statuat, că pe parcursul judecării cauzei nu au fost prezentate probe, precum că inculpatul și partea vătămată sunt membri de familie în sensul art.133¹ Cod penal, din care motive nu poate fi menținută calificarea faptei imputate inculpatului prin rechizitoriu.

Prin urmare, instanța de apel corect a conchis că învinuirea adusă lui T.Talmaci, nu este bazată pe probe directe ce ar confirma vinovăția acestuia de săvîrșirea infracțiunii de violență în familie, iar potrivit art.8 alin.(3) în coroborare cu art.389 Cod de procedură penală, sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvîrșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe exacte, cercetate de instanța de judecată, cînd toate versiunile au fost verificate, iar divergențele au fost lichidate și apreciate corespunzător. Toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate se interpretează în favoarea inculpatului.

În același context, se menționează că instanța de apel corect a concluzionat, că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii prevăzute de art.201¹ alin.(3) lit.a) Cod penal în acțiunile lui T.Talmaci, or, pornind de la dispoziția art.133¹ Cod penal, potrivit căreia prin membru de familie se înțelege:

a) în condiția conlocuirii: persoanele aflate în relații de căsătorie, de concubinaj, persoanele divorțate, persoanele aflate în relații de tutelă și curatelă, rudele lor pe linie dreaptă sau colaterală, soții rudelor;

b) în condiția locuirii separate: persoanele aflate în relații de căsătorie, copiii lor, inclusiv cei adoptivi, cei născuți în afara căsătoriei, cei aflați sub curatelă.

Este evident că în cazul din speță lipsesc criteriile și condițiile prevăzute expres de lege, ce i-ar atribui pe inculpat și partea vătămată la categoria de membri de familie.

Instanța de recurs specifică că, în cazul cînd persoanele se află în condiții de conlocuire, acuzarea trebuie să aducă probe în sensul demonstrării că aceștia sînt membri de familie, adică au un buget comun, duc o gospodărie comună, ci nu doar conlocuiesc pe aceeași adresă. La caz, acuzarea a omis să certifice faptul că între inculpat și partea vătămată, cu toate că aceștia conlocuiesc pe aceeași adresă, ar avea un buget comun și ar duce o gospodărie comună.

Mai mult, în doctrina de specialitate se opinează că pentru ca o rudă apropiată să fie considerată membru de familie, aceasta trebuie să îndeplinească cumulativ două condiții: să locuiască și să se gospodărească împreună cu făptuitorul.

Nu este suficientă ca atare doar condiția locuirii împreună în același imobil cu făptuitorul, mai este necesar ca ruda apropiată să și gospodărească împreună cu acesta, ceea ce înseamnă că persoanele respective trăiesc, se întrețin și locuiesc împreună, suportînd împreună cheltuielile gospodăriei din veniturile lor comune.

În cazul din speță, după cum se constată din materialele dosarului, inculpatul cu partea vătămată locuiesc în aceeași gospodărie, însă în încăperi distincte, cu intrări separate și alcătuiesc familii distincte.

Or, din declarațiile părții vătămate S.Talmaci, dînsul confirmă că locuiește cu tatăl său pe aceeași adresă, însă de pensia tatălui nu se folosește, soția sa fiind angajată la fabrica „Cristina” și ei avînd un buget separat de cel al părinților.

În consecință, instanța de recurs apreciază ca fiind corectă situației de fapt, stabilită de către instanța de apel, precum și, calificarea infracțiunii reținute în sarcina inculpatului, după semnele componentei prevăzute de art.151 alin.(1) Cod penal.

Colegiul lărgit, menționează că la stabilirea pedepsei inculpatului T.Talmaci instanța de apel, a ținut seama pe deplin de principiile generale de aplicare a pedepsei prevăzute de art.61 alin.(2) Cod penal, precum și de criteriile generale de individualizare a pedepsei, stipulate în art.75 Cod penal, fiindu-i aplicată o pedeapsă echitabilă, în limita prevăzută de sancțiunea normei penale în baza căreia a fost condamnat.

8. În conformitate cu prevederile art.434, art.435 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, Colegiul lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Respinge, ca inadmisibil, recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Guțan Pavel, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 noiembrie 2013, în cauza penală în privința lui Talmaci Tudor, cu menținerea hotărîrii atacate.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 01 iulie 2014.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Elena Covalenco

Iurie Diaconu

Constantin Alerguș

Ion Guzun